

fekélt szállítás – feltehetően a Várkert lejtőjében is folytatódnia kell. Kevésbé valószínű, hogy a sétautakkal szabdaltságon szabadon terítették volna a szennyvizet. A csatorna szélessége 60 cm, boltozati gerince a homlokzattól 60 cm-re van. A 15 cm vastag boltozat tetje a restaurátorműhely csatorna kilépésénél (3. árok) 60 cm mélyen jelentkezett, míg az épület és kerítés csomópontjánál (7. árok) már 80 cm-en bukkant elő. Itt a csatorna mérhető belmagassága 110 cm volt. A csatorna 1846 után, Pulszky Ferenc tulajdonlása idején készült. A 7. árokban a csatorna mellett egy az épület felé ÉNy-ról futó középkori kőfalat találtunk, melyet a csatornával részben szétromboltak. A fal mellett mélyre futó gödör vagy helyiség 16–17. századi leletanyaggal és omladékkal betöltött. A terület kutatását 210 cm mélységnél abbahagytuk.

A D-i homlokzat előtt hét árkot, illetve szondát nyitottunk. Megállapítottuk, hogy a már korábban a vízvezetékcsere során a homlokzat Ny-i felénél megfigyelt, Pulszky Ferenchez köthető csapadékcsatorna a homlokzat mindkét szárnyánál megvan. A csatornák a későbbi közműfektetésekkel több ponton roncsoltak. Eredetileg a kocsibehajtó két oldaláról indultak, a homlokzattal párhuzamosan attól 100–110 cm-re futó gerinccel, 60 cm átlagszélességű, 80 cm belmagasságú csatornák a két rizalit alá futnak be a korábban ott működő ürgödörbe, majd onnan kilépve a Ny-i és K-i homlokzattal párhuzamos csatornában folytatódnak. A kocsibehajtó Ny-i belső sarkában közvetlenül került elő a csatorna indítónyelője, benne az ejtőcsőből egy csonk. E maradvány alapján a központi kupola és a középrizalit csapadékvizeit a jelenlegi megoldástól eltérően közvetlen ejtőcsővel vezették le a középrizalit és kocsibehajtó csatlakozásában. Az utolsó cső 110-es óncső volt. A D-i homlokzat Ny-i felében, a zöldterületben nyitott (1. sz.) árokban a téglacsatorna sértetlen szakasza került elő. Attól D-re egy az árokban harántirányban futó, 240 cm vastag középkori kőfal került elő 150–160 cm mélységben. A visszabontott falra középkori és későbbi rétegek takaraktak rá. E fal hasonló vastagságú párjára a korábbi kutatás már rátalált. Feltehetően egy téglány alakú robusztus épület húzódik a díszpark járdája alatt. Az épület belső tere nagy mélységű lehet, ugyanis a betöltési rétegeken nagymérvű roskadás figyelhető meg. E folyamat napjainkban is tart. Erre utal a járda itteni megsüllyedése. A 6 m hosszú árokban a betöltési rétegek 140–150 cm mélységig kifejezetten szárazok voltak. A Ny-i rizalit D-i falánál húzott (10. sz.) árok 2,3 m hosszban 110 cm mélységben átforgatott köves betöltés volt, mely az 1970-es felújításhoz köthető. Lényeges megfigyelés, hogy az épület fala mellől eltávolított járda helyén a talaj száraz volt, míg a burkolattal fedett részen már a burkolat alatt közvetlenül is magasan jelentkezett a talajnedvesség.

A kocsibehajtó DNY-i sarkának kutatásánál a burkolat alatt 42 cm mélyen került elő az alapozási kiugrás. A szelvény egyik felében 110 cm, másik felében 160 cm mélységig hatoltunk le. Az alapozás alját itt még nem

értük el, 126 cm mélyen késő középkori leégett járószintet találtunk. A talaj itt is közvetlenül a burkolat alatt már nagyon nedves volt, megfigyelhető volt a nyitott szelvényben a gyors nedvességvesztés, mely zsugorodással társult. A statikailag kényes pont nagyobb mélységű kutatását nem folytattuk.

A D-i homlokzat K-i felében a zöldterületben húzott (2. és 4.) két árokban előkerült a téglacsatorna a már korábban ismertetett paraméterekkel. A 2. árokban erősen sérült korábbi közművek miatt. Az árokban a kutatás legmélyebb pontja 180 cm volt. A 155 cm mélyen jelentkező késő középkori járószint átégett volt és D-i irányban erősen lejtett. E területen e szint alatt egy nagyobb gödörre vagy árokra kell számítani a homlokzattal párhuzamosan, ami folyamatosan roskadt korábban. A járószint lejtése is ennek köszönhető. A talaj állapotáról e két szelvényben is elmondható, hogy száraz 140–150 cm mélységgig, s csak az után jelentkeznek a nedvesedés.

A K-i rizalitról húzott 3,1 m-es árokban a faltól 310 cm-re megtaláltam 80 cm mélyen az épület elektromos kábelét kábeltéglával fedve. Az épület alapozási kiugrása 30 cm, az első késő középkori rétegek 80 cm mélyen jelentkeztek.

A faltól 2 m-re egy kora újkori nagy beásás rétegei jelentkeztek. Ezen árok vagy gödör a kutatás határánál, 160 cm-nél mélyebbre hatol és folyamatosan roskad. A szondában megfigyelhető volt, hogy a fal mellett korábban eltávolított járda helyén a talaj szárazabb, míg a zárt burkolatú részekben a talajnedvesség magas. Az épület K-i homlokzatán a pincaajtó és a kerti kapu közötti szakaszon a 220 cm mély szondában legalul is csak 17. századi feltöltést találtunk. A Pulszky-féle csapadékcsatorna, mely a homlokzat D-i felében a fallal párhuzamosan megvan, itt nem került elő. Feltehetően még a pincaajtótól D-re a faltól elkanyarodva talán az egykori istálló irányába fordulhat. A kutatás befejezése után a burkolatokat helyreállítottuk.

MAJCHER TAMÁS

277. Szécsény, Harnold L. utca 16.

(Nógrád megye) Ú

2002. május 5–9. között megelőző ásatás során a gázvezeték csőszintje alatt 100 centiméterrel egy karakteres kültéri járófelület került elő, valószínűleg útrészlet. Korát a rajta talált kerámia- és vasanyag az újjátelepítés (18. század eleje) időszakára határozza meg. A munkát e rétegnél lezártuk, mivel e réteg máshol is megfogható, karakteres határt jelent.

MAJCHER TAMÁS

278. Szécsény, Rákóczi út 97.

(Nógrád megye) Kö, Ú

A Rákóczi út 97. sz. ház kapubejárójánál végeztünk 2002. augusztus 27–28-án szennyvízbekötést megelőző feltárást. Nyitottunk egy 1,5 m széles és 6 m hosszú árkot. A